

KUNNANVALTUUSTOLLE

TARKASTUSLAUTAKUNNAN ARVIOINTIKERTOMUS VUODELTA 2020

1. Tarkastuslautakunta

Tarkastuslautakuntaan ovat kuuluneet puheenjohtajana Kati Hattunen, varapuheenjohtajana Arja Korvenranta, sekä jäseninä Jari Niemi ja Ari Ampuja. Heidän henkilökohtaiset varajäsenensä ovat samassa järjestyksessä olleet Risto Honkanen, Hannele Nikkinen, Jouni Uotila ja Lea Aittolahti.

Tarkastuslautakunta on kokouksissaan kuullut kunnan toiminnallisissa ja taloudellisissa asioissa kunnanjohtajaa, hallintojohtajaa, Kuhmoisten kunnan vuokrakiinteistöt Oy:n toimitusjohtajaa sekä taloussihteerä.

Hallituksen antaman toimintakertomuksen perusteella ja muutoinkin on koko kunnan osalta seurattu valtuuston asettamia tavoitteita ja niiden toteutumista. Tarkastuslautakunta on laatinut tämän arviointikertomuksen kuntalain 121 §:n nojalla ja antaa vuodelta 2020 kunnan ja kuntakonsernin toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden saavuttamisesta seuraavan arvion:

2. Toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutuminen

2.1. Toiminnalliset tavoitteet

Toiminnallinen tavoite on kunnanvaltuuston asettama, talousarvioon sisältyvä määrärahan käyttötarkoitusta, palvelujen määrää tai laatua taikka toiminnan kehittämissuuntaa koskeva tavoite. Tavoite on pyrittävä johtamaan kunnan strategista ja tehtävän toiminta-ajatuksesta sekä ilmaisemaan määrää tai laatua osoittavana tunnuslukuna. Se voidaan ilmaista myös sanallisesti, kuitenkin niin, että sen toteutumista voidaan arvioida.

Valtuusto päättää kuntakonsernin toiminnan ja talouden keskeisistä tavoitteista sekä konserniohjauksen periaatteista. Kunnanvaltuusto on talousarviossa asettanut Kuhmoisten kunnan vuokrakiinteistöt Oy:lle sekä Kuhmoisten Verkkopalvelut Oy:lle ja Kuhmoisten Laajakaista Oy:lle toiminnallisia tavoitteita. Kuhmoisten kunnan vuokrakiinteistöt Oy:n osalta tavoitteet eivät ole kaikilta osin toteutuneet. Rakennuskohtaista hoito- ja käyttösuunnitelmaa ei ole laadittu. Kuhmoisten Verkkopalvelut Oy ja Kuhmoisten Laajakaista Oy:lle asetetut toiminnalliset tavoitteet eivät ole täysin toteutuneet. Uusia liitty-

miä on vuoden 2020 aikana myyty ja maksavien aktiiviliittymien nettolisäys oli 10kpl. Lautakunta pitää tärkeänä, että konsernin johto ohjaa ja seuraa tarkoin tytäryhtiöiden toimintaa ja toiminnan tuloksia.

Konsernijohtamisen kannalta isona kohteena on edelleen vuonna 2015 päätetyn laajakaistahankeen lainojen takaus. Hanketta on toteuttanut kunnan kokonaan omistama Kuhmoisten Verkkopalvelut Oy. Takausvastuiden suuruus tilinpäätöksen liitetietojen mukaan on 2,0925 milj. euroa. Lisäksi vuonna 2019 kunnanvaltuusto myönsi Verkkopalvelut Oy:lle lyhytaikaisen 835 000 euron lainan 31.12.2019 saakka. Lainalla maksettiin Kuntarahoitus Oyj:n erääntyvä kertalyhenteinen laina. Lainan myöntämisen taustalla on ollut Traficomien päätös laajakaistatuen loppuosasta ja Laajakaista Oy on valittanut päätöksestä Hämeenlinnan hallinto-oikeuteen. Valtuusto on myöntänyt lainan takaisinmaksulle jatkoaikaa 31.12.2021 asti tai enintään siihen asti kun Liikenne- ja Viestintävirasto Traficomien tuki laajakaistan rakentamisesta on kokonaisuudessaan maksuunpantu. Tarkastuslautakunta pitää tärkeänä, että yhtiöiden tilaa seurataan ja valvotaan hyvin tiiviisti.

Kunnanvaltuusto päätti uudesta kuntastrategiasta vuosille 2017- 2021, joka on siis ollut ainakin osaksi suunnittelun ja tavoitteiden asettelun perusta vuodelle 2020. Strategiassa painotetaan, että kunta on edelläkävijä ja toimii ennakkoluulottomasti, avoimesti ja luovasti. Keskeinen tavoite on pitää kunta elinvoimaisena ja haluttuna asuinkuntana.

Kunnanvaltuusto linjasi vuoden 2020 talousarviossa kunnan vetovoimaisuuden lisäämisen tavoitteiksi Kuhmoisten satama-alueen kehittämisen Suomen vetovoimaisimmaksi sisävesien satama-alueeksi, uuden yritystoiminnan houkuttelemisen kuntaan ja Koskenpartaan ja Aurinkorinteen kaava-alueiden markkinointi ja tonttien myynti. Strategian elinvoimatavoitteiden toteuttamiseksi on hyväksytty elinvoimaohjelma vuosille 2019-2021, joka jakautuu painopistealueisiin: uusien asukkaiden houkutteleminen, luontomatkailun edistäminen, satama-alueen kehittäminen, ikäihmisten turvallista arkea tukeva yritys- ja yhdistystoiminta sekä Nuoret Kuhmoista kehittämässä.

Maankäytön suunnittelua valmistelee kunnanhallituksen alainen maankäyttöjaosto. Toiminta painottui yksityisten käynnistämiin kaavahankkeisiin, Satamarinteen kaavaan sekä yleiskaavatyön aloittamiseen. Satamarinteen kaava valmistui loppuvuonna 2020 ja se sai lainvoiman alkuvuonna 2021.

Isoimpina investointeina aloitettiin uuden koulun rakentaminen ja toteutettiin terveysaseman, Päijännekodin, Kuhmolan sekä kirjaston korjauksia. Laitostoiminnan osalta toteutettiin jätevesipumppaamoiden sekä vesi- ja viemäriverkon saneerausta. Lisäksi tehtiin sijoitukset Kuhmoisten kunnan Vuokrakiinteistöt Oy:n ja Kuhmoisten Verkkopalvelut Oy:n vapaaseen pääomaan.

Kaikilta osin kunnan toiminnalliset tavoitteet eivät toteutuneet. Aurinkorinteen tontteja ei ole myyty ja kiinteistöstrategian osalta kohteiden myynti ei ole toteutunut toivotulla tavalla. Kaukolämmön myyntihintaa on korotettu, mutta tilikauden tulos on edelleen alijäämäinen.

Tarkastuslautakunnan arvion mukaan vuoden 2020 toimintakertomuksessa on esitetty oikein ja riittävästi kunnan toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen. Tarkastuslautakunnalla ei ole huomautettavaa vuoden 2020 toimintakertomuksessa annettuihin selvi-tyksiin.

2.2. Taloudelliset tavoitteet

Valtuusto vahvistaa vuosittain toimielinten tulosaluekohtaiset tuloarviot ja määrärahat. Vahvistetut määrärahat ja tuloarviot sitovat toimielimiä tulosalueittain bruttoperiaatteella (tulot ja menot erikseen), pois lukien lyhytaikaisten lainojen muutos, jolle on määritelty nettositovuustaso. Investoinnin sitova määräraha on hankkeeseen tai hankeryhmään myönnetty nettomääräraha. Kunnanhallitus on antanut tarkemmat täytäntöönpano-ohjeet valtuuston hyväksymän talousarvion pohjalta. Kuntalain mukaan tilinpäätökseen sisältyvässä toimintakertomuksessa on esitettävä selvitys valtuuston asettamien toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumisesta.

Tilikauden 2020 tilinpäätös on 429 140 euroa ylijäämäinen, kun vuonna 2019 tilinpäätös oli 263 318 euroa alijäämäinen. Tilinpäätöshetkellä kumulatiivista ylijäämää on kertynyt taseeseen yhteensä 6 376 216 euroa. Vuosi aikaisemmin kertynyttä ylijäämää oli 5 947 076 euroa. Asukasta kohti kertynyttä ylijäämää on 2 644 euroa.

Verotuloja kertyi 8,76 milj. euroa (8,14 milj. euroa v.2019). Valtionosuuksia kertyi 9,23 milj. euroa (8,24). Valtionosuuksien muutos verrattuna edelliseen vuoteen oli 0,99 milj. euroa ja taustalla on kunnille osoitetun koronatukipaketin vaikutukset sekä verotuksen maksujärjestelyn muutosten korvaaminen.

Toimintatuotot olivat 2,71 (2,93) milj. euroa, jossa oli laskua edellisestä vuodesta. Toimintatuottojen laskua selittää puunmyyntitulojen vähäinen määrä verrattuna edelliseen vuoteen. Toimintakulut olivat 18,66 (18,63) milj. euroa, jossa oli myös lievää kasvua verrattuna edelliseen vuoteen. Toimintakulujen kasvu johtui suurelta osin sosiaali- ja terveyspalveluiden ostoista.

Kuhmoinen ja Jämsä muodostivat vuoden 2009 alusta sosiaali- ja terveystoimen yhteistoiminta-alueen. Yhteistoimintasopimuksen mukaan erikoissairaanhoidon vastuullinen järjestäjä on Pirkanmaan sairaanhoitopiiri. Ympäristöterveydenhuollon palvelut ostetaan Keuruun kaupungilta. Sosiaali- ja terveydenhoidon ostopalvelujen korvaukset vuodelta 2020 olivat yhteensä 10,23 milj. euroa (10,05).

Vuosikate oli 2,09 milj. euroa (0,94).

Lainakannan määrä nousi 2,4 milj. eurosta 3,9 milj. euroon. Lainamäärä oli 31.12.2020 asukasta kohti 1787 euroa (1096).

Kunnan omavaraisuusaste oli 75,2 % (77,8).

Vesihuoltolaitoksen alijäämä oli 5 405 euroa. Edellisenä vuonna ylijäämä oli 14 377 euroa.

Kaukolämmön alijäämä oli – 131 376 euroa (-88 888). Kertynyttä alijäämää on jo 990 240 euroa. Kaukolämpötoiminta tuottaa vuodesta toiseen suuria tappioita, joita joudutaan kattamaan kunnan yleiskatteisilla verovaroilla. Nykyisellä toimintarakenteella toiminta jatkuu tappiollisena. Kunta on käynyt tuloksetta tuotantoyhtiön kanssa neuvotteluita sopimuksen muuttamisesta ja kaukolämpötoiminnan saamiseksi kannattavaksi. Kaukolämmön myyntihintaa on korotettu vuonna 2020 ja taksan korotukset ovat tällä

erää se ainoa ratkaisu, jolla kannattavuutta pystytään parantamaan. Kunnan tulee edelleen pyrkiä saamaan kaukolämpötoiminta kannattavammaksi.

Kunnanhallitus on vuoden 2020 toimintakertomuksessaan esittänyt selvityksen kunnanvaltuuston asettamien toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumisesta. Yksityiskohtaiset tiedot käyvät ilmi tilinpäätöksestä.

2.3. Investoinnit

Tilikauden investointimenot olivat yhteensä 1,54 milj. euroa, kun edellisenä vuonna investoitiin 1,50 milj. eurolla. Investointimenojen toteuma on ollut 88,3 %. Suurin alitus 94 230 euroa on ollut investoinneissa yleisiin alueisiin ja liikenneväyliin.

Uuden koulun maansiirtotyöt ja tien rakentamisen investointimenot ovat alittuneet 71 155 euroa. Koulun rakentamiseen oli varattu investointimenoja 255 000 euroa ja toteuma on ollut 256 839 euroa. Uuden koulun suunnittelu saatiin valmiiksi ja perustustyöt pääosin valmiiksi 2020 puolella. Lisäksi jätevedenpuhdistamon saneeraukseen oli varattu investointivaroja 65 000 euroa ja toteuma on ollut 39 576 euroa. Prosessisuunnittelun alkamista on hankaloittanut käsittelyssä ollut ympäristölupaprosessi sekä maakunnan vaihto Keski-Suomesta Pirkanmaan ELY-keskuksen toiminta-alueelle.

3. Kuntakonserni

Kuhmoisten konsernitilinpäätökseen on yhdistelty neljä kuntayhtymää ja tytäryhtiöinä yksi kiinteistöosakeyhtiö sekä yksi asunto-osakeyhtiö sekä Kuhmoisten Verkkopalvelut Oy. Kuhmoisten Verkkopalvelut Oy ja Kuhmoisten Laajakaista Oy muodostavat alakonsernin, joka on yhdistelty kunnan konsernitilinpäätökseen.

Konsernin tuloslaskelman ylijäämä oli 374 023 euroa (alijäämä 364 852). Konsernin lainakanta on 8,7 milj. euroa (7,5). Asukasta kohden laskettuna konsernilla on lainaa 4 012 euroa/asukas (3 390). Kuhmoisten Verkkopalvelut Oy:n talouden kehitys on ollut heikkoa ja toiminta on tappiollista. Maksuvalmius on hetkellisesti parantunut kunnan pääomituksen ja Laajakaista Oy:n saaman Traficommin laajakaistatuen loppumaksun myötä. Tarkastuslautakunnan mielestä kunnan tulee kohdistaa aktiivista omistajaohjausta ja –valvontaa erityisesti tytäryhtiöidensä osalta. Kunnan tulee huolehtia, että tytäryhtiöiden raportoinnit saadaan ajallaan. Erityisesti Verkkopalvelut Oy:n taloudellista tilannetta tulee seurata tiiviisti ja reagoida mahdollisiin riskeihin ajoissa.

4. Yhteenveto

Tarkastuslautakunta toteaa, että kunnanvaltuuston hyväksymät kunnan talousarviossa yksilöidyt toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet on saavutettu edellä mainituin tavoin vuonna 2020. Tarkastuslautakunta osoittaa kiitokset Kuhmoisten kunnan henkilöstölle ja luottamushenkilöille.

Kuhmoisissa 10. päivänä toukokuuta 2021

Kati Hattunen

Arja Korvenranta

puheenjohtaja

varapuheenjohtaja

Jari Niemi
jäsen

Ari Ampuja
jäsen